

Pressinõukogu
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

3. märts 2015

KAEBUS

Esitame kaebuse Kanal 2 vastu seondult Sihtasutuse Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks (SAPTK) suhtes moonutatud ja eksitava kuvandi loomisega 23. veebruaril kell 20.30 eetris olnud saates “Kuidas peatada Putinit?” (2. osa).¹

Nimetatud saates loodi avalikkuse silmis tõele mittevastav kuvand, nagu oleks SAPTK-l varjatud suhted Venemaa võimuringkondadega, nagu tegutseks SAPTK Venemaa propagandainstrumendina Eestis ja nagu oleks põhjendatud kahtlus selle suhtes, et SAPTK saab Venemaa võimuringkondadelt rahalist toetust.

Ülaltoodud väidet põhistame järgmiselt. Kõnealuse saate keskseks teljeks oli näidata, milliste vahenditega teostab Venemaa nn hübriidsõja osana oma mõjutustegevust lähiriikides ja kuidas seda tehakse ka Eestis. See tuli ühemõtteliselt välja juba saate tutvustusest, kus kirjutati:

“Erisaate teine, viimane osa. Milliste võtetega survestab Venemaa oma naaberriike? Kas Eestis võib korduda Ukraina stsenaarium, kus Kremlist juhitud hübriidsõda on riigi kaosesse paisanud? Mida võime õppida teiste maade valusatest kogemustest, kus Putinil on juba õnnestunud ühiskond lõhestada ja mõjuagente kasutades kohalikku poliitikasse imbuda?”

Saate sissejuhatuses korrati sama sõnumit, muu hulgas järgmiste fraasidega:

---

¹ Saade on järelvaadatav aadressil <http://kanal2.ee/pluss/video/?id=24822>

“Kreml on käivitanud laiaulatusliku plaani, mille eesmärk on mõjuvõimu taastamine vähemalt endise Nõukogude Liidu territooriumil.”

“Venemaa tegevust on hakatud nimetama hübriidsõjaks. Lahinguid ei peeta enam üksnes püssidega, vaid relvaks muudeti ka informatsioon, raha, kultuur ja religioon.”

“Filmi esimeses osas uurisime, kuidas toimub informatsiooni relvana kasutamine erinevates Venemaa lähiriikides. Nüüd vaatame lähemalt, kuidas Venemaa üritab mõjutada naabrite sisepoliitikat. Muster eri riikides on hämmastavalt sarnane ja Kremli rahast pole puutumata jäänud ka Eesti.”

Kontekst, millesse asetub SAPTK tegevuse esiletoomine, jätkub Kaitsepolitsei büroojuhi Andres Kahari sõnadega (8:00): “No kui silmad lahti hoida ja vaadata, kes hakkab äkki Venemaa sõbralikku juttu rääkima – ja kui panna see kõik konteksti –, siis teatavad kahtlused tekivad.” Sellele järgnevalt ütleb saate jutustaja: “Kui Venemaa on leidnud nii jõuliselt tee Moldova ja Gruusia poliitikasse, oleks ekslik arvata, et teised Venemaa lähinaabrid, nagu Baltiriigid ja Eesti, sellest puutumata on jäänud.”

Sellele järgneb saateosa, kus selgitatakse Keskerakonna seoseid venemaise rahastusega, millelt liigutakse sujuvalt edasi arutluse juurde sellest, kuidas Kreml kehtestab oma mõjuvõimu ka kultuuri ja väärtuste tasandil. Alates 23:17 säagib Eerik-Niiles Kross:

“No vene huve edendatakse ja finantseeritakse läbi erinevate struktuuride. Sageli ei tehta seda otse välisministeeriumi või FSB eelarvest, arusaadavatel põhjustel. Aga selles mängus eredalt paistab silma vene raudtee ja tema juht Jakunin erinevate Jakunini fondide kaudu. Laias laastus võiks öelda, et rahastatakse kahte suurt projekti. Üks on siis vene kirikute ehitamine Euroopas, kust suunataksegi tegelikult Vene riigi raha sellistesse projektidesse, mis näevad välja heategevuslikud, ent tegelikult edendavad vene poliitilisi huve. Teine suund, mida Jakunini seltskond rahastab, on nõnda nimetatud traditsiooniliste väärtuste kaitse, erinevad homofobsed organisatsioonid, fundamentaalsed ortodokssed kristlased – jälle poliitilised jõud, kes teravdavad konflikte lääne ühiskonnas ja kus siis mängitakse välja seda suurt justkui vastasseisu traditsioonid, vene õigeusklikud väärtused versus lääne dekadents ja fašistlikud homod.”

Vahetult selle järel, alates 24:45 on toodud välja Kaarel Kaasi sõnad:

“Moskva ja Kremli poliititehnoloogilisi üks põhilisi käsulaudasid on ka tänapäeva tõlgendus kunagisest brittidele omistatud juhtlausest “jaga ja valitse”. Ehk siis mida rohkem külvatakse erimeelsusi ja vaenu, seda lihtsam on siis seda keskkonda manipuleerida, suunata, kontrollida – kasutada seda ära oma huvides.”

Eelnevale lisatakse (vahetult enne otseselt SAPTK tegevuse juurde tulemist) näited selle kohta, kuidas on Venemaa Moldovas ja Gruusias oma mõjutuspoliitikat teostanud. 26:27 räägib Molly McKew, et “Moldovas on väga tavaline kuulata gei-Euroopast, et Euroopa muud ei ole kui ainult geid.” 26:36 märgib Arkadi Barbarosie: “Põhipunkt kirikutes on, et meie erineb Läänest. Meil on omaenda väärtused, tavaliselt antigei, teistsuguse seksuaalse orientatsiooni vastane.” Ja 26:50 lisab Shota Utiashvili : “Põhiteave on see, et Euroopas on vaid geid ja lesbid ja traditsioonilised pereväärtused puuduvad. Meie põhiülesandeks on kaitsta traditsioonilisi kultuuri- ja pereväärtusi ja mis veel saaks olla parem Gruusia jaoks.”

Ja sellesse konteksti asetub käsitlus SAPTK-i tegevusest Eestis (alates 27:03), taustaks meie sügise meeleavalduse ja EMOR-ilt tellitud uuringu tutvustuse kaadrid. Jutustaja alustab sõnadega:

“2014. aasta suvel tundus, et tavaliselt tolerantne Eesti on valmis andma samasoolistele paaridele õiguse oma kooselu vormistada. Riigikogu hakkas arutama kooseluseadust. Selgus aga, kõik ei läinud sugugi nii hõlpsasti.”

Alates 27:24 räägib Eerik-Niiles Kross:

“No minu jaoks see oli kõhedust tekitav, et kooseluseaduse vastuvõtmise käik Eestis muutus üsna koledaks, väga palju saadi haiget selle käigus ja oli selgelt näha suundumust – prooviti konflikti mitte mahendada, vaid teravdada. Me ei tea täna, kust tuli kogu see raha, millega neid liikumisi elus hoiti, aga mul on ilmselt palju küsimusi selles osas.”

Seejärel (alates 28:28) tuuakse esile Oleksandr Daniljuki seisukoht:

“Kõik ultraparempoolsed Euroopa ja EL organisatsioonid [konteksti silmas pidades viitavad saate autorid siin ilmselt ka SAPTK-ile] finantseeritakse olulisel määral ja juhitakse Vene Föderatsiooni poolt. Võimalus destabiliseerida olukorda, ehk küll mitte Ukrainas stsenaariumi järgi, sest Euroopa reaalsusest see erineb, kuid destabiliseerimine on olemas.”

Lisaks selgitab Ott Lumi, et “on otsene poliitilise mõjutamise kanal, tegelikult Euroopa siseses dialoogis, kuna need jõud on esindatud Euroopa parlamendis, aga ka rahvusparlamentides, aga kaudselt ka mõjutada oma ideede levitamiseks.” Ja Eerik-Niiles Kross lisab (alates 29:25): “Ja sellest tekkivast kaosest siis kalastatakse vene huve.”

Jätkub KAPO büroojuhi Andres Kahari jutt kohalikest vene aktivistidest, millele lisatakse Silver Meikari sõnad (alates 30:04):

“Igasuguste asjade provotseerimine ja teatavate gruppide, organisatsioonide kinnimaksimine – seda tehakse, seda on tehtud ja siin on ka selge oht Eestile. Ka siin on põhimõtteliselt võimalik leida mingid tegelased, keda mõjutada, soovitavalt maksta neil ka kinni tegevust, et nad provotseeriks vastasseisu, mille eesmärk on mingite lõhede tekitamine.”

Kokkuvõttes on saatena selge sihiteadlikkusega loodud SAPTK-ist kuvandit, justkui see oleks Venemaa võimuringkondade propagandat elluviiv mõjutustegevuse instrument, justkui oleks põhjendatud kahtlused selle suhtes, et SAPTK on ka rahastatud Venemaa võimuringkondade poolt ning justkui peaks seega SAPTK-i käsitlema Eesti ühiskonna ja riigi suhtes julgeolekuohuna.

Seejuures on täiesti alusetu ja põhjendamatu arvata või väita, et kodanikuühiskonna tasemel perekonna, abielu ja nende aluseks olevate aastatuhandeid Euroopa kultuuri aluseks olnud väärtuste kaitseks organiseeritult väljaastumine on tingimata Venemaa mõjutustegevuse osa. Sarnased liikumised, nagu SAPTK, on tekkinud viimastel aastakümnetel kõikjal Lääne ühiskonnas, alates USA-st, Austraaliast ja Suurbritanniast kuni Itaalia, Prantsusmaa ja paljude Ida-Euroopa riikideni, et seista ühiskonna moraalsete alusväärtuste kaitsel ning väljendada mittenõustumist ideoloogiliselt motiveeritud püüdlusega ühiskonna alusväärtused kahtluse alla seada ja ümber määratleda.

Lisaks eelnevale oleme korduvalt avalikult kinnitanud, et SAPTK-il ei ole Venemaa võimuringkondadega absoluutselt mingisuguseid sidemeid, mis võimaldaks vähimalgi määral pidada põhjendatuks meie kujutamist Kremli mõjutustegevuse instrumendina.

Oleme selgitanud ka seda, et me ei ole saanud Venemaalt mitte mingisuguseid rahalisi annetusi ning vastupidise tõestamiseks ei ole mitte ühtegi fakti (ega saagi olla).² Tähelepanuväärselt oleme kõike seda selgesõnaliselt öelnud ka Kanal 2 saatele “Radar” antud intervjuus³ ning selgitanud ka oma kaebuses Pressinõukogule – 17. septembril 2014 esitasime kaebused (nr 531 ja 532) Eesti Päevalehe, Delfi ja ERR-i vastu ning Pressinõukogu tuvastas oma 13. novembri 2014 otsustega, et meie suhtes on rikutud Eesti Ajakir-

---

² Vt nt [“Kooseluseaduse vastased: sõltume ainult oma annetajate suuremeelsest rahaliselt panusest”](#) (EPL, 28.07.2014); [“Varro Vooglaid: ajakirjandusliku karistusoperatsiooni musternäide”](#) (ERR-i uudisteportaal, 28.07.2014); [“Varro Vooglaid: ma ei üllatuks, kui USA sõjaline abi Eestile on seotud homoõigustega”](#) (3.10.2014).

³ Intervjuu on kompaktsel kujul kättesaadav aadressil <https://www.youtube.com/watch?v=pqNhwLcNV9E>. Täpselt sama selgituse andsime ka Pealtnägijale antud intervjuus, mis on kompaktsel kujul kättesaadav aadressil <https://www.youtube.com/watch?v=OazOrrYpx7Y>.

janduseetika Koodeksi põhimõtteid, muu hulgas levitades põhjendamata ja tõendamata kahtlustusi, nagu oleks SAPTK-il Venemaa võimuringkondadega varjatud sidemed.

Kokkuvõttes loodi saatega “Kuidas peatada Putinit?” (2. osa) SAPTK-ist moonutatud, avalikkust eksitav ja meie head nime kahjustav kuvand, mis ei vasta vähimalgi määral reaalsusele. See on vastuolus Eesti Ajakirjanduseetika Koodeksi punktiga 1.4., mille kohaselt “ajakirjandusorganisatsioon kannab hoolt selle eest, et ei ilmuks ebatäpne, moonutatud või eksitav informatsioon.”

Lisaks sellele ei ole peetud kinni Eesti Ajakirjanduseetika Koodeksi punktist 5.1., mille kohaselt tuleb neile, kelle kohta avaldatakse tõsiseid süüdistusi – mida Venemaa vaenuliku mõjutustegevuse instrumendiks olemise süüdistus või kahtlustus kahtlemata on –, pakkuda kommentaari võimalust samas saates.

Eelnevat silmas pidades palume taunida Pressinõukogu otsusega Kanal 2 tegevust saate “Kuidas peatada Putinit?” (2. osa) eetrisselaskmisel ja levitamisel järelvaatamise võimaluse pakkumise kaudu.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Varro Vooglaid

Juhatuse esimees

SA Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks

Roosikrantsi 7-3a

10119 Tallinn

varro.vooglaid@saptk.ee

56 600 121